

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

คำว่า “พรหมจรรย์” ที่ปรากฏในพระไตรปิฎก มีความหมายจำแนกได้ ๑๐ ประการ คือ ทาน เวทย์วัจจะ เบนฺยจศีล อัปมัญญา เมถุนวิริติ สทวารสันโดษ วิริยะ องคฺอุโบสถ อริยมรรค ศาสนา เมื่อกล่าวโดยเนื้อหาสาระแล้ว พรหมจรรย์ หมายถึง ระบบการดำเนินชีวิตที่ตั้งงามตามแนวทางแห่งพุทธศาสนา ได้แก่ มรรคมมีองค์ ๘ นิยมเรียกกันว่า มรรค หรือมัชฌิมาปฏิปทานั่นเอง ซึ่งถือว่าเป็นหลักแห่งการดำเนินชีวิต ที่ถูกต้องสมบูรณ์ของมนุษย์ หรือหมายถึงตัวพระพุทธรศาสนาทั้งหมด ดังจะเห็นได้จาก พระพุทธรพจน์ที่ตรัสไว้ในมหาปรินิพพานสูตรว่า “มารผู้มีบาป เรายังยังไม่ปรินิพพาน ตราบเท่าที่พรหมจรรย์ของเรายังไม่เสร็จ แพ้หลาย กว้างขวาง มีชนรู้มาก เป็นปีกแผ่น ตราบเท่าที่เทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย ประกาศได้ดีแล้ว”^๑ กล่าวโดยสรุปแล้วพรหมจรรย์คือ เครื่องมือฝึกฝนคุณธรรมทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ เพื่อให้เกิดปัญญา หากมองในแง่ไตรสิกขาก็ได้แก่ อธิศีลสิกขา อธิจิตตสิกขา อธิปัญญา

ในปัจจุบันคำว่า พรหมจรรย์ รู้กันในความหมายแคบ ๆ เพียงแค่การครองเพศบรรพชิต และการงดเว้นจากเมถุนธรรมเท่านั้น ยังมีพุทธบริษัทอีกเป็นจำนวนมากที่มีความเข้าใจผิดคิดว่า การประพฤติพรหมจรรย์นั้น เป็นเรื่องของนักบวชกับผู้ที่ถือศีลกินเพลเท่านั้น

---

^๑ ที.ม. ๑๐/๙๕/๑๒๔; ส.ม. ๑๙/๑๑๓๒/๒๒๗; อ.จ. ๒๓/๑๖๗/๓๒๑; ช.อ. ๒๕/๑๓๐/๑๗๕.

น ตาวาหิ ปาปิมี ปรินิพฺพายิสฺสวามี ยาว เม อิทํ พุทฺธมฺจริยํ น
อิทฺธญฺเจว ภวิสฺสตี ผีตญฺจ วิตุตฺตาริกํ พุทฺธญฺญณํ ปุณฺณุตฺตํ ยาว เทวมนุสฺสเสหิ
สุปฺปกาสิตนฺตติ

ปุถุชนคนสามัญทั่วไปไม่สามารถประพาศิพพรหมจรรย์ได้ ความจริงแล้วพุทธศาสนิกชนทั่วไปสามารถประพาศิพพรหมจรรย์ได้ เพราะการประพาศิพพรหมจรรย์นั้น คือการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนให้ดีขึ้น ให้สมบูรณ์แบบยิ่งขั้นกว่าเดิม การศึกษาและค้นคว้าวิจัยในเรื่องนี้ตามแนวทางแห่งความรู้ทางวิชาการ ด้วยหลักฐานที่ปรากฏในพระไตรปิฎก จะทำให้เกิดความรู้เรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแบบพุทธศาสนาได้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ความเป็นมาของการประพาศิพพรหมจรรย์ในพระไตรปิฎก
๒. เพื่อศึกษาแนวความคิด จุดมุ่งหมาย ตลอดจนถึงแนวทางการประพาศิพพรหมจรรย์ในพระไตรปิฎก
๓. เพื่อแสดงให้เห็นถึงผลที่จะได้รับจากการประพาศิพพรหมจรรย์

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเรื่อง พรหมจรรย์ ในพระไตรปิฎก โดยใช้ข้อมูลจากพระไตรปิฎก ภาษาบาลีอักษรไทยฉบับสยามรัฐกับพระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับหลวงเป็นหลัก พร้อมด้วยเอกสารสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นหนังสือประกอบ

วิธีดำเนินการวิจัย

๑. รวบรวมข้อมูลจากพระไตรปิฎก และเอกสารสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
๒. ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล
๓. สรุปผล และเสนอผลการวิจัย

ความสำคัญหรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

๑. ทำให้รู้ลักษณะ และความเป็นมาของพรหมจรรย์ในพระไตรปิฎก
๒. ทำให้รู้แนวความคิด จุดมุ่งหมาย และหลักการประพจน์พรหมจรรย์ ในพระพุทธานุศาสน์ได้อย่างถูกต้อง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย